

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 73/2002 rd

Regerings proposition med förslag till lag om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassifi- cering av kommunerna

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 januari 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (RP 267/2002 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i saken till förvaltningsutskottet.

- finansråd Immo Pohjola, finansministeriet
- regeringsråd Arto Sulonen, inrikesministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Aimo Rynänen
- professor Kaarlo Tuori.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av
— lagstiftningsråd Tuula Majuri, justitiemi-
nisteriet
— Finlands Kommunförbund.

Sakkunniga

Utskottet har hört

PROPOSITIONEN

Lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna upphör att gälla vid utgången av 2003. Kommunerna har delats in i två dyrortsklasser utifrån skillnader i levnadskostnaderna. Med hjälp av denna klassificering har en del av de löner som betalas av den privata sektorn, kommunerna och staten samt vissa sociala inkomstöverföringar differentieras. Regeringen föreslår nu

att systemet förlängs med fyra år till utgången av år 2007.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och så att dyrortsklassificeringen med stöd av denna lag kan fastställas senast före den 1 januari 2004.

I propositionen finns inget avsnitt med motivering till lagstiftningsordningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Statsrådet fastställer den klassificering som avses i lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna för fyra år i sänder. Där föreskrivs inte om hur dyrortsklassificeringen tillämpas utan bara om grunderna för den och hur den fastställs. Dyrortsklassificeringen tillämpas enligt särskild överenskommelse på lönerna inom såväl den privata som den offentliga sektorn och på folkpensioner och en del andra sociala trygghetsförmåner på det sätt som föreskrivs om dem i speciallag.

Den lagfästa tillämpningen av dyrortsklassificeringen bör bedömas med hänsyn till likställhetsprincipen i 6 § i grundlagen. Klassificeringen innebär ett avsteg från den formella likställdheten, eftersom invånarna i kommuner i olika dyrortsklasser får olika stora sociala trygghetsförmåner. I linje med utskottets långvariga tolkningspraxis är det konstitutionellt möjligt att avvika från den formella likställdheten, om det finns acceptabla skäl för det, t.ex. att det de facto främjar likställdheten.

Dyrortsklassificeringen bygger ursprungligen på en ambition att uppnå faktisk likställdhet, eftersom storleken på folkpensionerna och vissa andra sociala trygghetsförmåner med hjälp av klassificeringen har graderats i motsvarighet till skillnader i levnadskostnaderna mellan olika kommuner. Av propositionens motivering framgår en del faktorer som tyder på att systemet åtminstone inte i alla delar längre i praktiken motsvarar sitt i och för sig acceptabla syfte. Därför kan det enligt utskottets mening ifrågasättas om

detta undantag från likställdheten som beror av dyrortsklassificeringen längre kan motiveras på ett konstitutionellt acceptabelt sätt. Men det går inte att ingripa i saken genom att låta bli att förlänga lagens giltighetstid. För att få systemet upphävt måste däremot bestämmelser i speciallag som avser tillämpning av det upphävas, som 25 § i folkpensionslagen. Därmed finns det inget hinder för att behandla lagförslaget i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottet anser att riksdagen i samband med behandlingen av denna proposition har skäl att godkänna ett uttalande om att dyrortsklassificeringen bör slopas och kräva att bestämmelserna i de speciallagar som handlar om tillämpning av dyrortsklassificeringen skyndsamt upphävs. För att ge ett sådant uttalande effekt är det nödvändigt att lagens giltighetstid förkortas väsentligt jämfört med vad som föreslås i 6 §. Utskottet hänvisar slutligen till att det i de sociala trygghetsförmåner som är bundna vid dyrortsklassificeringen handlar om det grundläggande utkomstskyddet enligt 19 § 2 mom. i grundlagen och att problempunkterna i dyrortsklassificeringen med tanke på likställdheten också av denna orsak kan bli betydande med hänsyn till 106 § i grundlagen.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför som sitt utlåtande

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 31 januari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd

Jouni Lehtimäki /saml
Johannes Leppänen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Ilkka Taipale /sd
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Jarmo Vuorinen.